

Biçim doğru içerik yanlış formülü

Makalesinin bağlantısı aşağıda bulunan yazar Tony Attwood, Bob Dylan'ın "Most of the Time" adlı şarkı sözlerini "güvenilmez anlatıcı" tarzı ile kaleme aldığını belirtiyor. Dinleyici, şarkıcının anlattığının tersine işlerin pek de iyi gitmediğini hemen anlıyor aslında. Güzel şarkı, güzel sözler, güzel anlatım yöntemi.

Şarkı ve sözleri arasında bir oyun, bir terslik var. Biçim doğru içerik yanlış formülü işliyor. Yani müzik doğru oysa şarkı sözleri sanki yanlış.

şarkı:

https://www.youtube.com/watch?v=IpnzjlqeF78&list=RDipnzjlqeF78&start_radio=1

makale:

https://bob-dylan.org.uk/archives/906?utm_source=chatgpt.com

#UnreliableNarrator

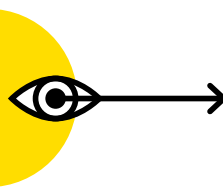
güvenilmez anlatıcı: Bu terimi 1961'de Amerikalı eleştirmen Wayne C. Booth ortaya atıyor (*The Rhetoric of Fiction*). Anlatıcının aktardığı gerçeklik ile metnin ima ettiği gerçeklik arasında fark vardır. Yani anlatıcıya güvenemeyiz. Ama bu, anlatıcının bilinçli bir yalancı olduğu anlamına gelmez her zaman.

Most of the Time

Most of the time
I'm clear focused all around
Most of the time
I can keep both feet on the ground
I can follow the path
I can read the signs
Stay right with it
When the road unwinds
I can handle whatever I stumble upon
I don't even notice that she's gone
Most of the time
Most of the time
It's well understood
Most of the time
I wouldn't change it if I could
I can't make it all match up
I can hold my own
I can deal with the situation
Right down to the bone
I can survive and I can endure
And I don't even think about her
Most of the time
Most of the time
My head is on straight
Most of the time
I'm strong enough not to hate
I don't build up illusion
'Til it makes me sick
I ain't afraid of confusion

No matter how thick
I can smile in the face of mankind
Don't even remember
What her lips felt like on mine
Most of the time
Most of the time
She ain't even in my mind
I wouldn't know her if I saw her
She's that far behind
Most of the time
I can't even be sure
If she was ever with me
Or if I was ever with her
Most of the time
I'm halfways content
Most of the time
I know exactly where it all went
I don't cheat on myself
I don't run and hide
Hide from the feelings
That are buried inside
I don't compromise
And I don't pretend
I don't even care
If I ever see her again
Most of the time

—Bob Dylan

Epistemolojik bir oyun

“Epistemoloji” kelimesi göz korkutucu ama aslında basit bir soruya dayanıyor:

“Neyi, nasıl biliyoruz?”

- Bilgi nedir?
- Bir şeyin doğru olduğunu nasıl anlarız?
- Gördüğümüz şeye mi inanırız, yoksa sezdiğimiz şeye mi?

Metin, okurun bilgiye ulaşma biçimiyle oynar. Yani yazar gerçeği açıkça söylemez. Okur, söylenene değil, söylenmeyene bakmak zorunda kalır.

Bob Dylan’ın “Most of the Time”daki anlatıcısı sürekli iyi olduğunu iddia eder. Sözler yüzeyde bir “iyimserlik” taşır. Ama **tekrarlar**, boşluklar, ton, müziğin melankolisi tam tersini söyler.

Formül şöyle çalışır:

Metnin söylediğine inanırsan yanılsın. Metnin yapısına bakarsan gerçeği görürsün. Bu yöntem epistemolojik bir oyun diyebiliriz. Çünkü mesele duygudan çok bilme biçimi ile ilgilidir.

Başka bir örnek ile düşünelim:

Bir arkadaşın sürekli “Ben takmıyorum ya, hiç umurumda değil” diyorsa ve bunu beş defa tekrar ediyorsa artık bilgi cümlede değil, tekrarın kendisindedir. Gerçek, inkârın

yoğunluğunda ortaya çıkar. İşte epistemolojik oyun burada devreye girer. **Metin sana yanlış bir yüzey sunar. Sen yüzeyi geçip alttaki yapıyı okumak zorunda kalırsın. Bu yöntem okuru, izleyiciyi veya dinleyiciyi pasif olmaktan kurtarır.** Bu tarz bir yaratıcı yapıt ile karşılaşan kişi bir dedektife dönüşür. Böylece hakikat verilmez, ortaya çıkarılır. Hakikat çoğu zaman doğrudan söylenmez. Hakikat, çatlakta belirir.

Bu yüzden Dylan’ın şarkısındaki “most of the time” ifadesi bir bilgi üretir. Ama bu bilgi, sözcüklerin iddia ettiği şey değildir. Tam tersidir.

Epistemolojik oyun, gerçeği ters yönden öğretir. Yani metin şunu sorar: “Sen gerçekten nasıl okuyorsun?” Çünkü bilmek, bazen söylenene inanmak değil, söylenen ile söylenmeyen arasındaki boşluğu fark etmektir.

İşin büyüleyici tarafı şudur ki bu sadece edebiyatta bulunan bir durum değil, yaşam böyle işler. En yüksek sesle söylenen cümleler bazen en zayıf savunmalardır. Bob Dylan, “Most of the Time”da “zamanımın çoğunda iyiyim” derken, aslında “hiç iyi değilim” diye bağırır. “Çoğu zaman” ifadesi bir kalkan gibi kullanılır ama her tekrar, kalkanın delik olduğunu gösterir.

- Edebiyatın en zarif aldatmacalarından biridir •
- bu. **Metin yalan söyler, fakat yalanın biçimi** •
- **gerçeği üretir.** •

